

Invordering uit balans

Oplopende kosten bij de invordering van schulden

**Sociaal
Werk**
Nederland

Colofon

Invordering uit balans

Oplopende kosten bij de invordering van schulden

Uitgave

Sociaal Werk Nederland
Koningin Wilhelminalaan 3
3527 LA Utrecht
tel: 030 – 7210721
info@sociaalwerknederland.nl
www.sociaalwerk.nl

Tekst

Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden LOSR/Sociaal Werk Nederland
mr. A.J. Moerman, voorzitter signaleringscommissie LOSR
mr. S. van Muiswinkel, sociaal raadslieden gemeente Rotterdam
B. Houkes, sociaal raadslieden Rijnstad

Afbeelding: Kevin Schneider via Pixabay

Eindredactie

Sociaal Werk Nederland/LOSR

Utrecht, januari 2020

In dit rapport spreken we voor de leesbaarheid over hij, maar we bedoelen hij/zij.

Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden

Sociaal raadslieden zijn georganiseerd in de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden (LOSR). De LOSR is aangesloten bij de brancheorganisatie Sociaal Werk Nederland. Jaarlijks hebben de sociaal raadslieden zo'n 500.000 cliëntcontacten. Zij helpen burgers met belastingzaken, huur- en zorgtoeslagen, sociale zekerheid en andere financiële en juridische kwesties.

Inhoud

Uitgave	2
1. Inleiding	4
2. Hoge kosten in langlopende dossiers.....	5
3. Hoge kosten in verhouding tot de hoofdsom	9
4. Hoge kosten vanwege onnodige beslagen.....	11
5. Incassofase	13
5.1 Incassokosten	13
5.2 De 14-dagenbrief.....	13
5.3 Een dure brief	14
5.4 Betalingsregeling	15
6. Gerechtelijke fase.....	16
6.1 Gerechtelijke kosten.....	16
6.2 Te snel dagvaarden.....	17
7. Executiefase.....	20
7.2 Btw-opslag.....	21
7.5 Tuchtrect	23
7.6 Conceptverordening KBvG	24
7.7 Commissie-Oskam	25
8. Conclusies en aanbevelingen	26
8.1 Stimuleren van de incassofase	26
8.2 Schrapen btw-opslag.....	27
8.3 Verlaging proceskosten	27
8.4 Schuldeiser aan het roer	27
8.5 Coördinerend deurwaarder.....	28
8.6 Begrenzing executiekosten	29
Bijlage: verslag expertmeeting onderzoek invordering schulden, 29 november 2019.....	30

1. Inleiding

Wie iets koopt moet daarvoor betalen. Wie vervolgens niet op tijd betaalt kan met extra kosten worden geconfronteerd. Op zich is daar niets mis mee, want invordering van geld vergt administratie en kost dus geld. Sociaal raadslieden zien echter in de praktijk dusdanige specificaties van schulden voorbij komen, dat de vraag zich opdringt of de invordering van schulden nog wel in evenwicht is. Vaak worden moeilijke financiële situaties uitzichtloos vanwege cumulatie van schulden en opstapelende kosten.

Naar aanleiding van een oproep onder sociaal raadslieden, schuldhulpverleners en bewindvoerders hebben we zo'n 80 voorbeelden ontvangen van hoog oplopende invorderingskosten. Uit de reacties van deze professionals blijkt duidelijk dat het onderwerp leeft. Mensen met problematische schulden hebben te maken met meerdere schuldeisers. Bij elke vordering komen extra kosten. Hoe meer kosten, hoe hoger de schuldenlast. Sociaal raadslieden merken wekelijks tot welke menselijke ellende dit kan leiden.

Sociaal raadslieden zien zaken waarin de kosten van invordering niet meer in verhouding staan tot de oorspronkelijke vordering. In die gevallen bieden wet en tuchtrecht onvoldoende bescherming.

In hoofdstuk twee t/m vier laten we voorbeeldspecificaties zien in drie categorieën:

- hoge kosten in langlopende dossiers
- hoge kosten in verhouding tot de hoofdsom
- hoge kosten vanwege onnodige beslagen

Vervolgens beschrijven we in hoofdstuk vijf t/m zeven respectievelijk de incasso-, de gerechtelijke- en de executiefase waarbij we uitwerken welke factoren kostenverhogend en welke factoren kostenverlagend kunnen werken. Tot slot komen we in hoofdstuk acht met conclusies en aanbevelingen.

Een kanttekening is overigens op z'n plaats: de kostenspecificaties in dit rapport zijn niet opgenomen om de indruk te wekken dat deurwaarders 'vooral bezig zijn om kosten op kosten te maken' en daardoor extra inkomen te verwerven. Dat is nadrukkelijk níét wat wij in de praktijk zien gebeuren. Wel zien we dat sommige deurwaarderskantoren sneller tot dagvaarding overgaan dan andere; met als gevolg dat kosten snel oplopen. Andere kantoren leggen de nadruk op de incassofase om zo extra kosten juist te voorkomen.

Dat laatste is volgens de sociaal raadslieden uiteraard de bedoeling. Waarom zou je burgers die in de financiële problemen zitten opzadelen met nog meer – onbetaalbare kosten die in veel gevallen ook nog uitmonden in steeds grotere maatschappelijke kosten? In ons rapport formuleren we dan ook aanbevelingen om de incassofase meer te stimuleren om zo executiekosten te voorkomen.

Daarnaast komen we in de praktijk excessen tegen waarbij erg hoge kosten in rekening worden gebracht. In de meeste gevallen die we hebben gezien is 'volgens de regels' gehandeld, zodat het tuchtrecht hiervoor geen oplossing biedt. De hoge kosten hangen samen met het tariefstelsel waarvoor we in dit rapport aandacht vragen.

Daarom komen we ook met aanbevelingen om het systeem van invordering meer in evenwicht te brengen en zodoende dergelijke excessen te voorkomen. Door een aantal prikkels om kosten te genereren weg te nemen komt het oorspronkelijke doel weer dichterbij: de oorspronkelijk schuld incasseren. Bovendien moet de oorspronkelijk schuldeiser betrokken blijven nadat de vordering uit handen is gegeven. Dat draagt bij aan sociaal incasseren en verkleint het gevaar dat de schuldenaar als verdienmodel kan fungeren.

2. Hoge kosten in langlopende dossiers

Als gedurende een lange periode wordt geprobeerd om de vordering te innen kunnen de kosten flink oplopen. In deze dossiers is dan vaak al meerdere keren beslag gelegd, bijvoorbeeld omdat een inkomen is gestopt en er op het nieuwe inkomen beslag gelegd wordt. De kosten van een loonbeslag bedragen € 194,98 (€ 235,93 inclusief btw). Dit kan zich meerdere keren herhalen.

Hoe langer de invordering duurt, hoe uitzichtlozer de situatie wordt. Er wordt weliswaar betaald maar het einde komt niet in zicht, want op de oorspronkelijk hoofdsom wordt niet of nauwelijks betaald. Het doel van invordering (het betalen van de hoofdsom) wordt dus niet behaald. Hoe zinvol is invordering dan nog?

Ook komt het voor dat er sprake is van een laag inkomen waarop door meerdere schuldeisers beslag is gelegd. Ook dan kunnen de kosten hoog oplopen vanwege de maandelijkse kosten die in rekening worden gebracht voor de inning en verdeling van de beslagafdracht. Zie deze tabel:

Aantal beslagleggers	kosten per maand*	kosten per jaar*
1	€ 12,86	€ 154,35
2	€ 20,45	€ 245,39
3	€ 28,05	€ 336,60
4	€ 35,65	€ 427,80
etc.		

* kosten zijn inclusief btw

Bijvoorbeeld

Een alleenstaande heeft een bijstandsuitkering. Vier schuldeisers hebben beslag gelegd op deze uitkering. De hoogte van de beslagvrije voet bedraagt 95% van het inkomen.¹ De afdracht aan de eerst beslag leggende deurwaarder is € 52,62 per maand. De kosten voor inning en verdeling van dit bedrag zijn € 35,65 per maand. Dit betekent dat na aftrek van deze kosten er € 16,97 onder vier schuldeisers verdeeld wordt.

Hieronder volgt nog een aantal voorbeelden van langlopende dossiers waarbij meerdere keren beslag is gelegd. Het is bij de vermelde kosten van belang om te beseffen dat er nog meer kosten bijkomen omdat de vorderingen nog niet zijn voldaan.

Zorgverzekeraar A

Een niet betaalde premie van in totaal € 49,73 wordt € 1296,77. Inmiddels is € 952,39 voldaan.

¹ Met dit voorbeeld wordt alvast aangesloten bij de beslagvrije voet conform de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet.

Het vonnis met veroordeling van € 49,73 dateert van maart 2014.

- hoofdsom	€	49,73
- rente tot en met 20 december 2018	€	4,96
- rente na 20 december 2018		p.m.
- proceskosten	€	240,77
- nakosten	€	15,00
- betekeningkosten	€	92,25
- reeds gemaakte executiekosten	€	652,37
- kosten van dit beslag(exploot)	€	146,22
- kosten van betekening van dit beslag(exploot)	€	82,98
- afwikkelingskosten bij aflossing in één keer	€	12,49

subtotaal	€	1.296,77
- waarop in mindering strekt	€	952,39

totaal	€	344,38 +p.m.

Zorgverzekeraar B

Een niet betaalde premie van in totaal € 215,48 wordt € 2485,35. Inmiddels is € 863 voldaan. Dit dossier loopt vanaf augustus 2013.

Hoofdsom	€	215,48
Rente t/m vandaag	€	11,87
Proceskosten	€	234,82
Executiekosten	€	1.927,00
Overige kosten	€	96,18

	€	2.485,35
Betaald	€	863,00

Totaal	€	1.622,35

Bibliotheek

Een geleend boek bij de bibliotheek is niet teruggebracht. De vordering loopt op van € 23,82 (medio 2016) tot € 789,94. Inmiddels is € 216,93 voldaan.

hoofdsom	€	23,82
proceskosten	€	224,15
nakosten	€	15,00
betekening	€	76,24
executiekosten	€	253,36
rente	€	2,50
te voldoen	€	595,07
af: betalingen bij ons	€	216,93
Saldo na vonnis	€	378,14
Te vermeerderen met: de kosten van dit exploit	€	125,59
de kosten betekening derden beslag	€	69,28
Totaal te voldoen, buiten P.M.	€	573,01

Tandarts

De tandartskosten van € 177,85 (medio 2014) lopen na invordering op tot € 2117,41.

Hoofdsom	€	177,85
Rente	€	16,32
Proceskosten	€	236,79
Betekening	€	90,28
Executiekosten	€	1.581,17
Nasalaris	€	15,00

Subtotaal	€	2.117,41
Ontvangen bij ons	€	318,17

Resteert	€	1.799,24

Wegenwacht

Een vordering van de wegenwacht ad € 102,67 (medio 2007) wordt € 1342,20. Inmiddels is € 815,62 voldaan.

Ter incasso gegeven bedrag	€	102,67
Rente berekend tot 20-02-2018	€	29,07
Incassokosten	€	37,00
Btw	€	7,03
Griffierecht	€	90,00
Dagvaarding	€	85,98
Salaris	€	60,00
Betekening bevel	€	82,75
Kosten overige executie	€	727,89
Informatiekosten	€	119,81

Subtotaal	€	1.342,20
Waarop in mindering is gebracht	€	815,62

Totaal verschuldigde	€	526,58

Verzekering

Een premieachterstand van € 97,81 (medio 2015) loopt op tot € 1595,43. Inmiddels is € 493,30 voldaan.

hoofdsom	€	97,81
Proceskosten	€	231,75
Nakosten	€	15,00
Betekening	€	91,30
Executiekosten	€	1.136,51
Rente	€	19,24
overige kosten	€	3,82
te voldoen	€	1.595,43
af: betalingen		
bij ons	€	493,30
Saldo na vonnis	€	1.102,13

Kabel

De kosten voor de kabelaansluiting van € 141,63 (medio 2011) lopen op tot € 1826,07. Inmiddels is € 165,90 voldaan.

hoofdsom	€	141,63	
rente conform vonnis tot 14-03-2018	€	18,81	
rente vanaf 14-03-2018 over het zelfde			
bedrag tot de dag der algehele voldoening	€	p.m.	
geliquideerde proceskosten	€	219,31	
executiekosten tot heden	€	1.252,12	
kosten proces-verbaal van beslag	€	122,48	
kosten van overbetekening daarvan	€	71,72	
afwikkelingskosten van dit beslag	€	p.m.	

subtotaal	€	1.826,07	+ pm
waarop in mindering kan strekken	€	165,90	

resteert	€	1.660,17	+ p.m.

3. Hoge kosten in verhouding tot de hoofdsom

De kosten die deurwaarders in rekening brengen zijn vaste bedragen en niet afhankelijk van de hoogte van de vordering. Dit heeft tot gevolg dat de invordering van een laag bedrag relatief veel kosten met zich mee brengt. In dit hoofdstuk laten we een aantal voorbeelden zien waarbij slechts één keer beslag is gelegd. De kosten lopen echter zo hoog op dat wij ons afvragen of de schuldeiser zich dat wel realiseert, en of er wel voldoende aandacht wordt besteed aan het minnelijk traject. Want ook in deze gevallen gaat het om bewoners met een minimuminkomen, waardoor de kostenstijging uitmondt in een maatschappelijke schadepost.

Eigen bijdrage CAK: € 35,20 wordt € 872,35

Een 86-jarige man heeft twee keer een eigen bijdrage van € 17,60 voor het CAK gemist. Hij verblijft in de wintermaanden in het buitenland. Bij terugkomst liggen er brieven van de deurwaarder op de mat en is er beslag op zijn AOW gelegd. De vordering is opgelopen tot € 692,28. Inmiddels is € 72,30 voldaan.

Factuurnr	Omschrijving	Datum	Bedrag
	Factuur eigen bijdrage Zorg zonder Verblijf	05-07-2018	€ 17,60
	Factuur eigen bijdrage Zorg zonder Verblijf	28-09-2018	€ 17,60
	- hoofdsom krachtens titel	€	56,82
	- rente berekend tot 4/7/2019	€	0,25
	- rente berekend vanaf 4/7/2019 tot aan de algehele voldoening		p.m.
	- proceskosten	€	260,07
	- nasalaris	€	18,00
	- kosten betekening en bevel	€	97,33
	- kosten van derdenbeslag	€	147,72
	- kosten van overbetekening	€	83,83
	- executiekosten	€	28,26

	subtotaal	€	692,28
	- waarop in mindering strekt	€	72,30 -

	totaal	€	619,98

Stel de SVB draagt vanwege het beslag maandelijks € 58,81 (= 5% van de AOW) af aan de deurwaarder. De deurwaarder brengt voor het in ontvangst nemen van het geld maandelijks € 12,86 incl. btw in rekening. Dit betekent dat na 14 maanden de vordering is voldaan, rekening houdend met de extra inningskosten van 180,04 (14 x € 12,86). De vordering is door deze extra kosten opgelopen tot € 872,35.

Vuilniszak: € 40,70 wordt € 805,72.

Iemand zet een vuilniszak op de verkeerde dag aan de weg. Gevolg: de gemeente stuurt een rekening van € 40,70 vanwege kosten voor het afvoeren van het afval. Betrokkene kan dit niet betalen. Uitstel is niet mogelijk. Er komen incassokosten bij en de hoofdsom wordt 80,70. De oorspronkelijke vordering van € 40,70 loopt na vonnis en beslag op de bijstandsuitkering op tot € 599,96.

Zulks ter verzekering en om betaling te verkrijgen van:

hoofdsom	€	80,92
proceskosten	€	229,83
nakosten	€	15,00
betekening	€	77,39
rente	€	0,51
informatiekosten	€	<u>8,25</u>
te voldoen	€	411,90
Voor kosten beslag	€	119,97
Voor kosten van overbetekening	€	<u>68,09</u>
Totaal	€	599,96

De deurwaarder heeft dus in opdracht van de gemeente beslag onder de gemeente gelegd. Stel er wordt maandelijks € 52,62 afgedragen (= 5% van de uitkering). De deurwaarder brengt voor het in ontvangst nemen van het geld maandelijks € 12,86 in rekening (inclusief btw).² Dit betekent dat na 16 maanden de vordering is voldaan, rekening houdend met de extra inningskosten van 205,76 (16 x € 12,86). De vordering is dus met deze extra kosten opgelopen tot € 805,72.

Hondenspeelgoed: € 22,09 wordt € 756,07.

Een onderbewindgestelde koopt op 15 oktober 2018 online hondenspeelgoed voor € 22,93. Hoewel betrokkene geregistreerd staat in het bewindregister wordt er geen contact gezocht met de bewindvoerder. De kosten lopen op tot € 617,88.

Inzake:		
hoofdsom	€	63,09
proceskosten	€	242,18
nakosten	€	25,00
betekening	€	78,75
executiekosten	€	201,79
rente	€	0,18
overige kosten	€	<u>6,89</u>
te voldoen	€	617,88
af: betalingen		
bij ons (ontvangen afdracht 31-7)	€	<u>103,04</u>
Saldo na vonnis	€	514,84

Stel er wordt ook in dit voorbeeld maandelijks € 52,62 afgedragen (= 5% van de uitkering). De deurwaarder brengt voor het in ontvangst nemen van het geld maandelijks € 10,63 in rekening.³ Dit betekent dat na 13 maanden de vordering is voldaan, rekening houdend met de extra inningskosten van 138,19 (= 13 x € 10,63). De vordering is dus met deze extra kosten opgelopen tot € 756,07.

In dit voorbeeld speelt naast verhouding hoofdsom/kosten nog een ander probleem. Betrokkene staat immers geregistreerd in het bewindregister. Dus had de verkoper in het bewindregister moeten kijken en bij het voornemen tot dagvaarding had de gerechtsdeurwaarder dit ook moeten doen. Praktisch probleem hierbij is dat de informatie uit het bewindregister niet digitaal ontsloten kan worden.

² Deze kosten zijn gebaseerd op art. 3 Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders.

³ De kosten voor inning en verdeling zijn in dit voorbeeld exclusief btw-opslag omdat de schuldeiser de btw kan verrekenen.

4. Hoge kosten vanwege onnodige beslagen

Een schuldeiser heeft een sterk recht tot nakoming van de vordering. Hij kan in beginsel kiezen welk executiemiddel hij hanteert: beslag op loon, bankrekening of inboedel. In de wet staat zelfs dat de schuldeiser tegelijkertijd beslag mag leggen op alle vermogensbestanddelen (art. 435 lid 1 Rv). Dit is voorstelbaar wanneer iemand naast schulden ook veel vermogen heeft, maar als iemand weinig vermogen heeft ligt dat anders. Overall beslag op leggen is dan weinig effectief en alleen maar kostenverhogend.⁴

Van de voorbeelden die we ontvangen hebben is het moeilijk vast te stellen of er sprake van tuchtrechtelijk laakbaar handelen. Dit vergt uitgebreid dossieronderzoek.

Soms begint een deurwaarderskantoor op te vallen doordat ze vaak hoge kosten in rekening brengen. Een belangrijke aanwijzing dat hier sprake is van een structurele werkwijze: een verdienmodel van het betreffende deurwaarderskantoor. Twee voorbeelden.

Tanken zonder betalen: € 70,10 wordt € 2.280,10

Dit betreft een vordering vanwege tanken zonder te betalen. De oorspronkelijke hoofdsom bedraagt 70,10 inclusief incassokosten (medio 2016). De vordering loopt op tot € 2280,10. Inmiddels is € 400,56 voldaan.

We hebben vijf vergelijkbare voorbeelden van dezelfde schuldeiser en deurwaarder.

hoofdsom	€	70,10
proceskosten	€	226,99
nakosten	€	83,00
betekening	€	76,56
executiekosten	€	1.578,39
rente	€	<u>2,66</u>
te voldoen	€	2.037,70
af: betalingen		
bij ons	€	<u>400,56</u>
Saldo na vonnis	€	1.637,14
Voor kosten van dit exploit/proces-verbaal	€	173,12
Voor kosten van overbetekening hiervan	€	<u>69,28</u>
Totaal	€	1.879,54

En natuurlijk, tanken zonder te betalen is fout. Maar dat betekent nog niet dat de deurwaarder onnodig kosten mag maken. Aangezien we de indruk hebben dat hier onnodig kosten worden gemaakt hebben we deze voorbeelden overhandigd aan de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) en Bureau Financieel Toezicht (BFT), met het verzoek de deurwaarder aan te spreken.

Onlinebestelling: € 31,45 wordt € 738,21

Een incassobureau koopt vorderingen op om ze vervolgens met behulp van een deurwaarder te innen. Het betreft doorgaans kleine vorderingen vanwege online bestellingen. Opvallend is dat de deurwaarder meestal dubbel beslag legt, bijvoorbeeld beslag op het inkomen en onder de Belastingdienst. Zie het volgende voorbeeld.

⁴ In het wetsvoorstel herziening beslag- en executierecht wordt overigens voorgesteld om de woorden "te gelijker tijd" in art. 435 lid 1 Rv te schrappen, omdat deze woorden lijken te suggereren dat beslaglegging op het gehele vermogen altijd is toegestaan, terwijl het vexatoir kan zijn wanneer er op meer goederen beslag wordt gelegd dan voor verhaal van de vordering nodig is. Zie [Kamerstukken II 2018-2019, 35225, nr. 3, p. 38](#).

Geschiedende dit executoriaal derdenbeslag ter verzekering van en om betaling te verkrijgen van de navolgende bedragen:

hoofdsom	€	31,45
proceskosten	€	227,77
rente	€	1,00
te voldoen	€	260,22
executiekosten	€	288,70
kosten van dit exploit	€	120,84
kosten van overbetekening	€	P.M.
reeds ontvangen	€	- 50,00
Totaal te voldoen	€	619,76

+ € 68,58

Onverminderd alle verdere reeds gemaakte en nog te maken gerechts- en executiekosten en eventuele p.m. posten;

De KBvG heeft tegen de betreffende deurwaarder zelf een klacht ingediend bij de tuchtrechter. Deze procedure is nog niet afgerond.⁵

⁵ Kamer voor gerechtsdeurwaarders 21 december 2018, [ECLI:NL:TGDKG:2018:111](#) en tussenbeslissing hof Amsterdam 3 september 2019, [ECLI:NL:GHAMS:2019:3379](#).

5. Incassofase

In de voorgaande hoofdstukken hebben we voorbeelden laten zien van hoog oplopende kosten. De vordering heeft verschillende fasen doorlopen waarbij in elke fase kosten komen. We behandelen in dit hoofdstuk de buitengerechtigke- of incassofase.

Wanneer een rekening niet op tijd betaald wordt zal de schuldeiser eerst proberen zonder een gerechtelijke procedure deze alsnog betaald te krijgen. Er worden in deze fase één of meerdere aanmaningen gestuurd. Schuldeisers kunnen dit zelf doen via een eigen incassoafdeling, of ze kunnen dit uitbesteden aan een incassobureau of deurwaarder. Hiervoor mogen onder bepaalde voorwaarden buitengerechtigke incassokosten in rekening worden gebracht.

5.1 Incassokosten

Kosten die een schuldeiser in deze fase maakt worden incassokosten genoemd en zijn onderworpen aan een aantal wetten en regels.⁶

Incassokosten kunnen onder meerdere benamingen voorkomen, bijvoorbeeld aanmaningskosten, administratiekosten of buitengerechtigke kosten. Incassokosten kunnen in rekening worden gebracht door de schuldeiser, een incassobureau of de deurwaarder. Het gaat hierbij niet om een ambtshandeling die verplicht door een deurwaarder moet worden verricht.

De hoogte van de incassokosten is afhankelijk van de hoogte van de vordering⁷. In een staffelsystematiek worden de kosten berekend als een percentage van de hoofdsom (zonder rente). Het minimumbedrag dat in rekening mag worden gebracht is € 40 en het maximum bedraagt € 6.775. De volgende tabel verduidelijkt hoe de berekening in zijn werk gaat:

Hoofdsom	Hoogte incassokosten
over de eerste € 2.500	15% (minimaal € 40)
over de volgende € 2.500	10%
over de volgende € 5.000	5%
over de volgende € 190.000	1%
over het meerdere	0,5% (max. totaal € 6775)

5.2 De 14-dagenbrief

Maar wanneer is een schuldenaar nu precies incassokosten verschuldigd? Sinds 01 juli 2012 is hier een wettelijke grondslag voor en staat de zogenaamde 14-dagenbrief centraal.

De 14-dagenbrief is een aanmaning die verzonden wordt wanneer de schuldenaar in verzuim is. In de brief moet staan dat de vordering betaald moet worden binnen 14 dagen na ontvangst. In deze aanmaning moet ook staan⁸:

- wat de gevolgen zijn als er niet op tijd wordt betaald
- in het bijzonder de hoogte van de incassokosten die dan verschuldigd zijn

⁶ Onder andere de Wet normering buitengerechtigke incassokosten en het besluit vergoeding voor buitengerechtigke incassokosten. Kijk voor meer informatie: www.schuldinfo.nl/incassokosten

⁷ Besluit vergoeding voor buitengerechtigke incassokosten

⁸ <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/aanbeveling-over-de-veertiendagenbrief.pdf>

- en indien van toepassing (zie verderop) de hoogte van het btw-bedrag dat dan over de incassokosten berekend zal worden

Als een schuldenaar na het verstrijken van de termijn nog steeds niet heeft betaald, zijn er incassokosten verschuldigd. Een harde eis is hierbij dus wel dat de brief aan de hierboven genoemde voorwaarden voldoet. Zo nodig zal de schuldeiser moeten aantonen dat deze brief verzonden en ontvangen is. Als er in de aanmaning een hoger bedrag aan incassokosten wordt genoemd dan wettelijk is toegestaan dan is er geen sprake van een geldige aanmaning. Mocht de vordering in de gerechtelijke fase bij de rechter terechtkomen dan dient deze ambtshalve te beoordelen of er is voldaan aan de voorwaarden om incassokosten in rekening te brengen.

Anno 2020 weten we dat het [doenvermogen](#) afneemt bij mensen die geen betalingscapaciteit hebben en daardoor in de stress zitten. Mede daardoor is het effect van een 14-dagenbrief zeer beperkt. In veel gevallen zullen de ontvangers niet op de brief reageren.

5.3 Een dure brief

De incassokosten zijn snel verdiend. Slechts één aanmaning is voldoende om maximaal € 6.775 aan kosten in rekening te mogen brengen. Een zeer hoog bedrag voor een brief die een schuldeiser zelf kan versturen, dus zonder ondersteuning van een advocaat of deurwaarder.

Staan de werkzaamheden en de vergoeding dan nog wel in verhouding tot elkaar? Is één keer een brief sturen wel voldoende inspanning om incassokosten in rekening te mogen brengen? Voldoet dit wel aan de eisen van redelijkheid en billijkheid? En heeft de brief wel het gewenste effect? Komen schuldenaren wel voldoende in actie?

In het verleden was hier al veel discussie over. Zo werd in 2013 door een afvaardiging van de rechtspraak⁹ in het rapport BGK-integraal 2013 de aanbeveling gedaan dat de schuldeiser na de wettelijk verplichte aanmaning nog éénmaal diende aan te manen. Deed hij dat niet, dan diende de rechter de gevorderde incassokosten af te wijzen.

In 2014 is hierover de volgende prejudiciële vraag gesteld aan de Hoge Raad:

"Dient art. 6:96 lid 6 BW aldus te worden uitgelegd dat na het verzenden van de daarin genoemde veertiendagenbrief vergoeding van de buitengerechtelijke incassokosten is verschuldigd, dus zonder dat de crediteur na het verzenden van die (veertiendagen)brief nog een nadere incassohandeling verricht?"

De Hoge Raad brak met eerdere rechtspraak¹⁰ en oordeelde¹¹ dat het versturen van een enkele 14-dagenbrief voldoende grond oplevert voor het in rekening brengen van incassokosten conform de staffelsystematiek. Niet de inspanningen maar een percentage van de hoofdsom is bepalend voor de hoogte van de incassokosten.

Hoewel de Hoge Raad eindelijk zekerheid heeft gegeven over de eerder genoemde vragen blijft de maatschappelijke discussie over incassokosten voortduren. Wordt het gezien de gedragswetenschappelijke kennis over het doenvermogen van burgers met schulden geen tijd om de wetgeving rond incassokosten te veranderen ten goede van de burger, zodat de nadruk meer komt te liggen op het daadwerkelijk in contact komen met schuldenaren en op het daadwerkelijk bereiken van een minnelijke oplossing in het buitengerechtelijk traject? Of blijven schuldenaren een dankbare prooi voor schuldeisers die met een minimale inspanning (een geautomatiseerde verstuurd brief) gemakkelijk geld kunnen verdienen?

⁹ Het Landelijk Overleg Vakinhoud Civiel en Kanton (LOVCK) en het Landelijk Overleg Vakinhoud Civiel van de hoven (LOVChoven)

¹⁰ Een goed voorbeeld is HR 11 juli 2003, NJ 2003/566 waarin de Hoge Raad aangeeft dat het versturen van een simpele aanmaning niet kwalificeert als een buitengerechtelijke incassohandeling

¹¹ HR 13 juni 2014, [ECLI:NL:HR:2014:1405](#).

5.4 Betalingsregeling

De debiteur is al na één aanmaning incassokosten verschuldigd, maar dat betekent nog niet dat de vordering ook in termijnen mag worden betaald. De debiteur heeft namelijk geen recht op een betalingsregeling. In het Burgerlijk wetboek staat dit als volgt geformuleerd:

Art. 6:29 BW

"De schuldenaar is zonder toestemming van de schuldeiser niet bevoegd het verschuldigde in gedeelten te voldoen."

Op zich een begrijpelijke bepaling. Wanneer afgesproken is dat de huur vóór de eerste van de maand betaald moet worden, dan moet deze afspraak ook nagekomen worden. Doe je dat niet, dan ben je in verzuim en is er rente verschuldigd. Wanneer na de 14-dagenbrief de vordering nog steeds niet is voldaan, dan ben je incassokosten verschuldigd. Op zich is hier ook niets mis mee, maar dan moet de incassofase wel voldoende voorstellen en bijvoorbeeld betaling in termijnen mogelijk maken.

De incassofase en de betalingsregeling hebben ook de aandacht van de regering. In het regeerakkoord staat hierover:¹²

"Bij incasso worden misstanden effectiever bestreden. De maximale incassokosten die in rekening mogen worden gebracht, worden gehandhaafd en er wordt bezien of het minimumbedrag omlaag kan. Er komt een incassoregister waarin incassobureaus worden opgenomen, die voldoen aan eisen met betrekking tot oprichting, bedrijfsvoering en opleiding. Indien een incassobureau te vaak de fout ingaat, wordt het beboet en verliest het de registratie."

en

"De juridische afhandeling van schulden wordt verbeterd. Schuldeisers dienen eerst de mogelijkheden van een betalingsregeling te onderzoeken voor een zaak voor de rechter wordt gebracht."

Inderdaad zou het een verbetering zijn als de mogelijkheden worden onderzocht om tijdens de incassofase een regeling te treffen. Het komt nog te vaak voor dat schuldeisers niet akkoord willen gaan met een regeling, of niet haalbare termijnbedragen vragen.

Eigenlijk zijn dit allemaal voorbeelden die schreeuwen om een pleidooi voor de herinvoering van de menselijke maat.

¹² [Vertrouwen in de toekomst, Regeerakkoord 2017-2021](#), p. 27.

6. Gerechtelijke fase

Als het de schuldeiser niet is gelukt om in de incassofase de vordering te incasseren dan kan hij besluiten om betaling van de vordering via de (kanton)rechter af te dwingen. De procedure start door het uitbrengen van de dagvaarding. Het vonnis is nodig om later in de executiefase beslag te kunnen leggen (hoofdstuk 7).

6.1 Gerechtelijke kosten

Tijdens de gerechtelijke fase lopen de kosten van de vordering verder op. De kosten van deze procedure¹³ bestaan uit:

- griffierechten
- kosten betekening dagvaarding
- inzage Basisregistratie personen (BRP)
- inzage digitaal beslagregister (DBR)
- salaris van de gemachtigde

Als de gedaagde partij wordt veroordeeld tot het betalen van de vordering volgt er in verreweg de meeste gevallen ook een kostenveroordeling. De hoogte van de kosten is deels afhankelijk van de hoogte van vordering.

In de volgende tabel staan de griffierechten in zaken voor de kantonrechter.

Dagvaardingzaken	Griffierecht rechtspersoon	Griffierecht natuurlijk persoon
Onbepaalde waarde of vordering met waarde niet meer dan € 500	€ 124	€ 83
Vordering met waarde meer dan € 500 en niet meer dan € 12.500	€ 499	€ 236
Vordering met waarde meer dan € 12.500	€ 996	€ 499

De griffierechten voor natuurlijke personen zijn lager dan die van rechtspersonen. Maar omdat de eisende partij bijna altijd een rechtspersoon is, wordt het hogere tarief gehanteerd. Logischer zou zijn om naar de gedagvaarde partij te kijken en bij natuurlijke personen het lagere tarief te hanteren.¹⁴

Uit bovenstaande blijkt dat met name voor vorderingen boven € 500 door het griffierecht de totale vordering enorm toeneemt. In de praktijk zie je ook dat de schuldeiser omwille van de hoogte van het griffierecht hun vordering beperkt tot € 500.¹⁵

Er is een wetsvoorstel in voorbereiding om binnen deze categorie een differentiatie aan te brengen.¹⁶ Dit heeft enerzijds tot doel om de kosten voor een verliezende partij minder onevenredig te maken en anderzijds de drempel om te procederen voor de eisende partij te verlagen. Er is in dit voorstel niet gekozen om voor vaststelling van de hoogte van het griffierecht naar de gedaagde partij te kijken in plaats van naar de eisende partij.

¹³ We gaan hier uit van procedures die gevoerd worden voor de kantonrechter (vorderingen tot € 25.000)

¹⁴ Zo ook: Incassozaken, rapport van de coördinatiegroep incassozaken in opdracht van het Dagelijks Bestuur van het Presidenten-Raad Overleg en de portefeuillehouder civiel recht van de Raad voor de rechtspraak van 14 september 2018, p. 21 e.v.

¹⁵ Zie bijvoorbeeld: Rb Limburg 5 december 2018, [ECLI:NL:RBLIM:2018:11128](#).

¹⁶ [Kamerstukken II 2018/19, 29279, nr. 469](#).

De kosten van dagvaarding zijn:

Tarief volgens Btag	€ 83,38
Bevraging Digitaal beslagregister	€ 1,76
Bevraging Basisregistratie personen	€ 1,71 +
	€ 86,85
Verhoging BTW (art. 10 Btag) ¹⁷	€ 18,24 +
Totaal	€ 105,09

Het salaris van de gemachtigde is afhankelijk van de hoogte van de vordering en de hoeveelheid handelingen die de gemachtigde van de winnende partij heeft verricht. In 2019 zijn deze tarieven voor het eerst in 14 jaar verhoogd (met 20 procent). Dit zijn vaste tarieven en niet gelijk aan de daadwerkelijke kosten. Slechts bij misbruik van procesrecht is een volledige proceskostenveroordeling mogelijk.

De volgende tabel geeft een totaaloverzicht van de gerechtelijke kosten.¹⁸

Dagvaardingszaken	Griffierecht	Explootkosten	Salaris gemachtigde	Totaal
t/m € 500	€ 124	€ 105	€ 36 - € 72	€ 265 - € 301
€ 500,01 - € 12.500	€ 499	€ 105	€ 120 - € 360	€ 724 - € 964
€ 12.500,01 - € 25.000	€ 996	€ 105	€ 360 - € 480	€ 1.461 - € 1.581

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt kunnen de kosten voor een gerechtelijke procedure enorm oplopen. Het besluit om een schuldenaar te dagvaarden moet daarom niet lichtvaardig worden genomen.

De rechter beslist of de kosten door de verliezende partij gedragen moeten worden. In de meeste gevallen wordt de verliezende partij door de rechter veroordeeld in de kosten van de procedure. Ook bepaalt de rechter doorgaans dat de verliezende partij de incassokosten moet betalen.

6.2 Te snel dagvaarden

Niet altijd wordt de schuldenaar veroordeeld tot het betalen van de kosten. We zien in de rechtspraak voorbeelden van kantonrechters die korte metten maken met het snel dagvaarden en onzorgvuldig procederen.

Te snel dagvaarden

Voorbeeld 1:

De kantonrechter stelt vast dat X zijn best doet om zijn verplichtingen jegens zorgverzekeraar A na te komen en dat hij dat ook doorgaans doet. Hoewel de opstelling van A om de vordering uit handen te geven (er was immers niet steeds tijdig betaald) op zichzelf, dus los van de omstandigheden van deze zaak, wel begrijpelijk is, oordeelt de kantonrechter dat A gelet op die

¹⁷ Wanneer de schuldeiser niet btw-plichtig is en dus de btw niet kan verrekenen worden de kosten conform [art. 10 Btag](#) verhoogd met btw. Dit is onder andere het geval bij verhuurders, banken, verzekeraars, medische beroepen en de overheid.

¹⁸ Deze tabel is een geactualiseerde versie van een tabel uit het [rapport Incassozaken](#), 14 september 2018 van de Rechtspraak, p. 10. De exploitkosten zijn inclusief btw voor een schuldeiser die niet btw-plichtig is. Het salaris gemachtigde betreft 1 punt, er vanuit gaande dat er geen verweer wordt gevoerd.

hiervoor beschreven omstandigheden onvoldoende noodzaak had de incasso uit handen te geven. Zij had, simpel gezegd, wat meer geduld moeten hebben met X, die aantoonbaar van goede wil is. Zij had ook meer onderzoek moeten doen naar de door X gedane betalingen. De conclusie luidt dat A deze procedure onnodig is begonnen. A heeft dan ook onnodig kosten gemaakt. Die kosten kunnen niet ten laste van X worden gebracht. De vordering zal worden afgewezen.¹⁹

Voorbeeld 2:

De opstelling van zorgverzekeraar B en/of haar gemachtigde roept ook dit keer weer vragen op. Die was/is formeel of liever formalistisch en niet gericht op het oplossen van een reëel probleem, althans zonder oog voor het evidente belang van een in een afhankelijke schuldpositie verkerende maar onmiskenbaar coöperatieve verzekerde.²⁰

Voorbeeld 3

Hoewel X de betaling mogelijk niet binnen de door zorgverzekeraar B gestelde termijn heeft voldaan en niet heeft aangegeven dat een deel van die betaling ook toezag op de onderhavige vordering, kon B evenwel opmaken dat X bereid was de opgelopen achterstand(en) te voldoen. Van B (en haar gemachtigde) mag dan verwacht worden dat zij inspeelt op de situatie en waar mogelijk extra hoge kosten tracht te voorkomen wanneer duidelijk blijkt dat er bereidheid is de vordering te voldoen. Gezien het aantal vorderingen die GGN namens B in behandeling heeft mag B bekend worden geacht met de financiële situatie van X, waaronder het gelegde loonbeslag. B heeft er evenwel alsnog voor gekozen een gerechtelijke procedure te starten met alle kosten van dien. In dat kader heeft B onvoldoende beargumenteerd dat zij desalniettemin een rechtens relevant belang heeft bij de procedure. De kantonrechter ziet daarom aanleiding de proceskosten te compenseren, in die zin dat iedere partij de eigen proceskosten draagt.²¹

Onzorgvuldig procederen

Voorbeeld 1:

De kantonrechter is van oordeel dat er in dit geval sprake is van misbruik van procesrecht aan de kant van zorgverzekeraar B door het instellen van haar vordering, die gelet op de evidente ongegrondheid ervan en in verband met de betrokken (financiële) belangen van X, achterwege had behoren te blijven.

Daarbij weegt mee dat B met onderhavige dagvaarding voor de tweede keer binnen een jaar een vordering van een relatief gering bedrag tegen X heeft ingediend. In de eerste plaats is niet duidelijk om welke reden dit niet had kunnen worden afgedaan in één procedure. In de tweede plaats geldt dat de eerste dagvaarding (van 28 februari 2018) is geëindigd in een vonnis van 31 oktober 2018, waarin onder meer is overwogen: De specificatie bij en inhoud van de dagvaarding en het overzicht wijken zodanig af en zijn zo onoverzichtelijk dat hieruit niet kan volgen dat B aanspraak kan maken op het door haar gevorderde bedrag. In de tweede, onderhavige, dagvaarding is wederom door B aanspraak gemaakt op achterstallige premie. Het is in het licht van het gemotiveerde verweer evenwel weer onduidelijk waar die vordering op is gebaseerd. B besloot na het verweer (dan ook) om deze procedure door te halen. Twee maal achter elkaar is X dus gedagvaard om beweerdelijke achterstallige premiebedragen te betalen, terwijl tot twee maal toe een uitleg van die bedragen ontbreekt.

De kantonrechter veroordeelt B in de volledige proceskosten vanwege misbruik van procesrecht.²²

Voorbeeld 2:

De kantonrechter is van oordeel dat inderdaad sprake is van misbruik van procesrecht door zorgverzekeraar C. X zet in haar conclusie van antwoord uitgebreid uiteen dat zij de afgelopen jaren meerdere keren geconfronteerd is met deze vordering van C en dat zij steeds aangegeven heeft de vordering niet te begrijpen, al was het maar omdat zij in 2009 niet bij C verzekerd was. C gaat niet in op deze stellingen van X. Er moet dus vanuit gegaan dat alles wat in de conclusie van antwoord staat, waar is. De kantonrechter veroordeelt C in de volledige proceskosten.²³

¹⁹ Rb Midden-Nederland 23 januari 2019, [ECLI:NL:RBMNE:2019:215](#).

²⁰ Rb Limburg 16 januari 2019, [ECLI:NL:RBLIM:2019:331](#).

²¹ Rb Gelderland 10 mei 2019, [ECLI:NL:RBGEL:2019:1910](#).

²² Rb Gelderland 25 september 2019, [ECLI:NL:RBGEL:2019:4254](#).

²³ Rb Rotterdam 26 juli 2019, [ECLI:NL:RBROT:2019:5658](#).

Onnodig procederen vanwege gering belang

Voorbeeld 1:

Dat de vordering de kantonrechter niet onrechtmatig of ongegrond voorkomt, betekent niet dat de vordering van € 0,14 de kantonrechter ook fatsoenlijk voorkomt. De kantonrechter kan eiseres weliswaar niet het recht ontzeggen om een dergelijk gering bedrag in rechte te vorderen, maar dat laat onverlet dat het voeren van een gerechtelijke procedure, voor de inning van een objectief gezien zeer gering bedrag niet is bedoeld, mede gelet op de belasting van het gerechtelijk systeem.

Het voorgaande brengt met zich dat de in de veertiendagenbrief van 27 december 2018 aangezegde en in onderhavige procedure gevorderde buitengerechtelijke incassokosten zullen worden afgewezen. Gedaagde heeft immers de facto voldaan aan de aanmaning van de gemachtigde van eiseres door na het ontvangen van de veertiendagenbrief en vóór het uitbrengen van de dagvaarding het overgrote deel (ad € 329,-) van het verschuldigde bedrag te voldoen. Nu de buitengerechtelijke incassokosten worden afgewezen zal eiseres als grotendeels in het ongelijk gestelde partij worden veroordeeld in de proceskosten aan de zijde van gedaagde.²⁴

Voorbeeld 2:

Dit een en ander nog daargelaten, moet worden geconstateerd dat Z voor de gestelde resterende hoofdsom van € 0,05 een dagvaarding heeft laten uitbrengen en de zaak op de rol van de kantonrechter heeft laten inschrijven. Daarmee is € 85,16 aan exploitkosten € 36,- aan gemachtigdensalaris en € 121,- aan griffierecht gemoeid, in totaal derhalve € 242,16. Dat bedrag aan kosten staat niet in een redelijke verhouding met de gestelde hoofdsom. Het moet als misbruik van recht worden aangemerkt om een debiteur zodanig op kosten te jagen voor een verwaarloosbare vordering, om nog maar niet te spreken van de maatschappelijke kosten die met een procedure zijn gemoeid. De vordering komt daarom onrechtmatig voor, zodat deze zal worden afgewezen.²⁵

²⁴ Rb Den Haag 15 mei 2019, [ECLI:NL:RBDHA:2019:5000](#).

²⁵ Rb Amsterdam 7 november 2019, [ECLI:NL:RBAMS:2019:8244](#).

7. Executiefase

Zodra de schuldeiser over een vonnis beschikt kan nakoming van de vordering afgedwongen worden. Dit gebeurt in de praktijk allereerst door beslag op loon of uitkering te leggen. Mocht dit onvoldoende opleveren - omdat er sprake is van een laag inkomen, van meerdere beslagleggers of van een beslaglegger met een preferente vordering - zal doorgaans door bankbeslag en/of beslag op inboedel geprobeerd worden de vordering te innen.

De kosten voor deze executiemaatregelen zijn gebaseerd op het Besluit tarieven ambtshandeling gerechtsdeurwaarders (Btag) en worden in rekening gebracht bij de schuldenaar.

7.1 Kosten van beslagen

De executiefase start nadat de deurwaarder het vonnis, of het dwangbevel bij overheidsschulden, aan de schuldenaar heeft overhandigd. Om een indruk te krijgen welke kosten per type beslag hiermee gemoeid zijn, geven we een aantal voorbeelden.²⁶ De kosten worden verhoogd met een btw-opslag wanneer de schuldeiser niet btw-plichtig is (zie hierover de volgende paragraaf).

Stap Beslag onder werkgever of uitkeringsinstantie	excl. btw	incl. btw
1 Betekening beslagexploot aan de werkgever of uitkeringsinstantie met daarbij een afschrift van de executoriale titel en een formulier waarop ingevuld moet worden wat onder het beslag valt.	€ 124,39	€ 150,51
2 Overbetekening beslag binnen 8 dagen aan debiteur.	€ 70,59	€ 85,41
3 De werkgever of uitkeringsinstantie vult de verklaring in, waarin staat wat onder beslag valt en stuurt deze naar de deurwaarder.		
4 De deurwaarder stuurt binnen 3 dagen na ontvangst een afschrift van het verklaringsformulier naar de debiteur.		
5 De werkgever of uitkeringsinstantie draagt maandelijks het gedeelte van het inkomen wat meer bedraagt dan de beslagvrije voet af aan de deurwaarder.		
Totaal	€ 194,98	€ 235,93
	+	+
Kosten per maand voor inning en afdracht door deurwaarder met oudste beslag		
Enkelvoudig beslag	€ 10,63	€ 12,86
Twee samenlopende beslagen, en;	€ 16,90	€ 20,45
Voor ieder daarop volgend beslag (per beslag)	€ 6,28	€ 7,60
 Bijvoorbeeld: 4 schuldeisers hebben beslag gelegd, dit kost per maand incl btw	€ 35,65	

Stap Beslag onder een bank	excl. btw	incl. btw
1 Betekening beslagexploot aan de bank met daarbij een afschrift van de executoriale titel en een formulier waarop ingevuld moet worden wat onder het beslag valt.	€ 174,76	€ 211,46
2 Overbetekening beslag binnen 8 dagen aan debiteur.	€ 70,59	€ 85,41
3 De bank vult de verklaring in, waarin staat wat onder het beslag valt en stuurt deze naar de deurwaarder*	€ 130,00	€ 130,00
4 De deurwaarder stuurt binnen 3 dagen na ontvangst een afschrift van het verklaringsformulier naar de debiteur.		
5 De bank draagt het bedrag, na aftrek van de kosten, af aan de deurwaarder.		
Totaal	€ 375,35	€ 426,87
	+	+

* De kosten die de bank in rekening brengt verschilt per bank.

Stap Beslag op de inboedel	excl. btw	incl. btw
1 Betekening beslagexploot aan debiteur en opmaken proces-verbaal van beslag. De deurwaarder moet nauwkeurig beschrijven op welke goederen beslag wordt gelegd.	€ 109,66	€ 132,69
2 Betekening proces-verbaal aan schuldenaar binnen drie dagen na inbeslagneming (vaak wordt dit samengevoegd met het beslagexploot).	€ 70,59	€ 85,41
3 Aanzegging dag en uur van de verkoop (samen met proces-verbaal of binnen 3 dagen na betekening daarvan).	€ 65,96	€ 79,81
4 Aankondiging verkoop middels aangeslagen biljetten	€ 82,50	€ 99,83
5 Aankondiging verkoop in dagblad*	€ 500,00	€ 500,00
6 Openbare verkoop	€ 288,72	€ 349,35
Totaal	€ 1.117,43	€ 1.247,09
	+	+

* De advertentiekosten verschilt uiteraard per krant.

²⁶ Zie voor een uitgebreid overzicht van kosten die berekend worden: www.schuldinfo.nl/deurwaarderskosten

7.2 Btw-opslag

Zowel de incassokosten als de kosten van de deurwaarder worden met een btw-opslag verhoogd wanneer de schuldeiser niet btw-plichtig is.²⁷ De reden hiervoor is dat de schuldeiser dan de verschuldigde btw aan het incassobureau en deurwaarder niet kan verrekenen. Onder andere de volgende schuldeisers zijn niet btw-plichtig:

- verhuurders
- onderwijsinstellingen
- banken
- verzekeringsmaatschappijen
- medische beroepen
- de overheid

De btw-opslag van 21% zorgt voor een behoorlijke verhoging van de kosten, terwijl meestal de schuldeiser, zowel in de incasso- als in de executiefase, vanwege no-cure-no-pay-afspraken geen kosten doorberekend krijgt en er dus ook geen 'btw-schade' is.

Bovendien wordt de debiteur met 'btw-schade' opgezadeld wanneer een btw-plichtige schuldeiser de vordering verkoopt. Het Hof van Justitie heeft namelijk bepaald dat de aankoop van een vordering niet als 'btw-activiteit' wordt aangemerkt.²⁸ Wanneer een telefoonmaatschappij een vordering verkoopt verschuift de vordering van een onderneming die btw-plichtig is naar een onderneming die over deze werkzaamheden niet btw-plichtig is. Dit heeft bizarre consequenties:

Wanneer de telefoonmaatschappij de vordering uit handen geeft aan een deurwaarder, mag er geen btw-opslag over de incassokosten en andere deurwaarderskosten berekend worden. Immers: de telefoonmaatschappij kan de kosten verrekenen. Wanneer een incassobureau de vordering heeft gekocht en als nieuwe schuldeiser de vordering uit handen geeft aan een deurwaarder, dan mag wel een btw-opslag berekend worden, omdat het incassobureau de btw niet kan verrekenen.

Onderstaand voorbeeld betreft een telefoonvordering. Wanneer deze vordering verkocht zou zijn dan zouden de betekening en executiekosten € 123,34 meer bedragen.

Hoofdsom titel		€	156,34
Rente berekend tot heden		€	11,46
Rente vanaf heden			p.m.
Proceskosten		€	223,21
Betekening	Bij verkoop	€	75,46
Executiekosten	extra	€	511,89
Nasalaris	btw-opslag	€	15,00
	€ 123,34		-----
Totaal		€	993,36
			+ p.m.
			=====

De debiteur heeft geen invloed op de keus van de schuldeiser om de vordering al dan niet te verkopen, maar wordt wel opgezadeld met de extra kosten.

7.3 Het tariefmodel

Met invoering van de Gerechtsdeurwaarderswet in 2001 is de marktwerking ingevoerd. De opdrachtgever kiest welke deurwaarder hij wil inschakelen, onder welke voorwaarden en tegen welke prijs. Om te voorkomen dat de schuldenaar de dupe zou worden van deze marktwerking en dat hij afhankelijk van de gemaakte prijsafspraken in het ene geval veel meer zou moeten betalen dan in het andere geval, zijn de tarieven die de schuldenaar moet betalen vastgelegd in het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders: Btag als bescherming voor de schuldenaar.

²⁷ Zie voor btw-opslag incassokosten art. 2 lid 3 [Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten](#). Zie voor btw-opslag kosten ambtshandelingen art. 10 [Besluit tarieven ambtshandeling gerechtsdeurwaarders](#).

²⁸ [HvJ EU 27 oktober 2011, nr. C-93/10, V-N 2011/55.17 \(GFKL\)](#).

Maar dat pakte anders uit. De concurrentie tussen deurwaarders heeft tot allerlei prijsafspraken geleid; het gaat vooral om no-cure-no-pay- en no-cure-less-pay-afspraken (afgezet tegen het aantal vorderingen). Dit betekent dat als de debiteur geen verhaal biedt de deurwaarder minder of zelfs niets betaald krijgt.

En als de debiteur wel verhaal biedt is de deurwaarder verzekerd van inkomen. Elke handeling die de deurwaarder verricht wordt op grond van Btag bij de schuldenaar in rekening gebracht.

In de praktijk blijken deurwaarderskantoren verschillend om te gaan met no-cure-no-pay en vergelijkbare afspraken. Het ene kantoor kenmerkt zich door meer aandacht te besteden aan het voorkómen van (niet verhaalbare) kosten. Dit betekent dat de focus meer gericht is op het minnelijk traject en dat áls er geëxecuteerd moet worden dit met enige voorzichtigheid gebeurt: kosten = minder inkomen.

Het andere kantoor lijkt de niet-verhaalbare kosten te compenseren door bij debiteuren die wel verhaal bieden extra kosten te maken: kosten = inkomen.

7.4 Uit handen geven

Bij 'normale marktwerking' betaalt de opdrachtgever voor de diensten die hij inkoop. Naast kwaliteit is prijs vaak een belangrijke factor in de keuze voor een bepaalde dienstverlener. De prijs die wordt betaald is een kwestie van vraag en aanbod. Bovendien zal de opdrachtgever die moet betalen voor de diensten die worden verricht, actief sturen op wat er moet gebeuren.

Bij de markt van deurwaarders werkt dit echter anders omdat prijsafspraken mogelijk zijn waarbij de opdrachtgever zelf niet voor de diensten hoeft te betalen en de kosten worden doorberekend aan de schuldenaar. De opdrachtgever kiest de deurwaarder en de schuldenaar betaalt. Voor gerechtsdeurwaarders geldt weliswaar de ministerieplicht. De opdrachtgever beslist wat er moet gebeuren en de deurwaarder dient dat in beginsel uit te voeren. Bij no-cure-no-pay-afspraken werkt dat in de praktijk niet meer zo. Wanneer je niets betaalt kun je eigenlijk geen opdrachten geven. In feite ontstaat er een situatie waarbij de opdrachtgever de vordering uit handen geeft en zichzelf niet meer actief met de wijze van invordering bemoeit. Het komt zelfs veel voor dat schuldeisers zich opstellen alsof ze er niet meer over gaan: "het ligt bij de deurwaarder".

De gemiddelde opdrachtgever met no-cure-no-pay en vergelijkbare afspraken is alleen gericht op datgene wat onderaan de streep overblijft. Deze opdrachtgevers zijn niet bezig met, c.q. hebben geen zicht op, de wijze waarop de vordering wordt geïnd en de kosten die bij de schuldenaar in rekening worden gebracht. Dit is een ongezonde situatie die ertoe leidt dat in bepaalde gevallen te veel kosten bij de schuldenaar in rekening worden gebracht.

De verhouding tussen schuldeiser en schuldenaar, in de praktijk een verhouding tussen repeat-players en one-shotters, is ongelijker dan ooit. De schuldeiser hoeft geen kosten te maken om zijn

vordering te innen, terwijl de schuldenaar wel kosten moet maken om zich hiertegen te kunnen verweren, hetgeen in strijd is met 'equality of arms' (art. 6 EVRM). De schuldeiser hoeft geen afweging te maken om een vordering al dan niet te innen omdat de deurwaarder 'gratis' is en de schuldeiser geen risico loopt, hetgeen disproportioneel is.

De ongelijke verhouding tussen schuldeiser en schuldenaar maakt het des te belangrijker dat de gerechtsdeurwaarder onafhankelijk is, dat hij niet alleen oog heeft voor het belang van de schuldeiser maar ook voor het belang van de schuldenaar. Vanwege de 'dubbele pet' van de gerechtsdeurwaarder is dit onder normale omstandigheden al ingewikkeld: de gerechtsdeurwaarder treedt immers op als gemachtigde van de schuldeiser en is daarnaast belast met de uitoefening van staatsmacht door het verrichten van ambtshandelingen.

No-cure-no-pay en vergelijkbare prijsafspraken maken een onafhankelijke positie van de gerechtsdeurwaarder feitelijk onmogelijk. De gerechtsdeurwaarder heeft dan een te groot financieel eigenbelang bij het resultaat van invordering. De gerechtsdeurwaarder is bezig met het innen van z'n eigen inkomen en schuldenaren krijgen te maken met hoog oplopende kosten.

Volgens het huidige model gelden op grond van Btag vaste tarieven voor de schuldenaar en zijn de tarieven voor de opdrachtgever niet gereguleerd. Een 'race to the bottom' heeft geleid tot no-cure-no-pay en vergelijkbare prijsafspraken, met als gevolg dat het systeem van invordering volledig uit balans is geraakt.

7.5 Tuchtrect

Specificaties met hoge kosten roepen de vraag op welke rol het tuchtrect heeft om hierin te corrigeren. Het is hierbij allereerst van belang om je te realiseren dat:

- de debiteur vaak niet zal beseffen dat er veel kosten in rekening zijn gebracht (hierbij speelt ook het effect van schaarste op het functioneren van mensen);²⁹
- deurwaarderskosten een ingewikkelde materie zijn, niet alleen voor debiteuren maar ook voor hulp- en dienstverleners;
- de debiteur veelal niet op de hoogte is van de mogelijkheid om een tuchtklacht in te dienen;
- het enorm spannend is om een tuchtzaak tegen een deurwaarder te beginnen;
- het griffierecht van € 50 een serieuze drempel vormt om een klacht in te dienen; voor veel mensen is dat een week leefgeld.

Als een klacht wordt ingediend is succes niet bepaald gegarandeerd. Klagen over de hoogte van de kosten leidt vaak tot de constatering dat de kosten volgens Btag zijn berekend. Neem als voorbeeld de volgende uitspraak van de Kamer voor gerechtsdeurwaarders in dit geval: Betrokkene beklagt zich erover dat een vordering van € 73,16 door een loonbeslag en meerdere bankbeslagen is opgelopen tot een bedrag van € 969,07. De Kamer oordeelt als volgt:

*"Dat de gemaakte kosten soms niet in verhouding staan tot het oorspronkelijke bedrag is inherent aan het wettelijk systeem. Immers de gemaakte kosten bevatten naast de in het vonnis vastgelegde proceskosten ook de door de overheid vastgestelde, in het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders neergelegde, vaste bedragen voor het verrichten van ambtshandelingen. De in dat Besluit vastgestelde kosten zijn vrijwel altijd hoger dan een kleine hoofdsom. Dat betekent echter nog niet dat die kosten daarmee ook buitenproportioneel zijn. De door de gerechtsdeurwaarder in rekening gebrachte kosten zijn conform de daarvoor geldende regelingen berekend. Er bestaat inderdaad een wettelijke regeling die de kosten reguleert, maar dat betreft de Wet normering buitengerechterlijke incassokosten die niet van toepassing is op de executie van een vonnis. Tuchtrectelijk laakbaar handelen van de gerechtsdeurwaarder is dan ook niet gebleken."*³⁰

²⁹ Sendhil Mullainathan en Eldar Shafir, *Schaarste. Hoe gebrek aan tijd en geld ons gedrag bepalen*. Maven Publishing 2013, Zie ook Rutger Bregman, "[Waarom arme mensen domme dingen doen](#)", in *De Correspondent*, 17 december 2013.

³⁰ Kamer voor gerechtsdeurwaarders 16 december 2014, [ECLI:NL:TGDKG:2014:252](#).

Meestal is klagen niet succesvol. Een uitzondering betreft een klacht over hoge kosten waarbij op een vordering van oorspronkelijk € 71 in totaal € 3.445 executiekosten zijn gemaakt.³¹ Wanneer uit onderzoek van Bureau Financieel Toezicht blijkt dat er stelselmatig hoge kosten in rekening worden gebracht kan dit zeker tuchtrechtelijk laakbaar zijn,³² maar in de praktijk weet een individuele schuldenaar niet of dat aan de orde is.

7.6 Conceptverordening KBvG

De KBvG heeft de conceptverordening "Grenzen tariefmodellen gerechtsdeurwaarders" gemaakt om grenzen te stellen aan de marktwerking. Welk effect valt van deze verordening te verwachten als deze door de minister wordt goedgekeurd? In de kern bevat de verordening de volgende bepalingen:

Art. 3 – Redelijke vergoeding

De gerechtsdeurwaarder brengt voor zijn ambtelijke diensten ten minste een redelijke vergoeding in rekening.

Van belang is om je hierbij te realiseren dat deze bepaling betrekking heeft op de gehele portefeuille en niet op het individuele dossier. No-cure-no-pay-afspraken zijn met deze bepaling dus nog steeds mogelijk, mits de deurwaarder van tevoren voldoende aannemelijk kan maken dat de portefeuille voldoende verhaal biedt, zodat op het totaal een redelijke vergoeding in rekening wordt gebracht.

Art. 4 – Imputatieregeling

Het is de gerechtsdeurwaarder pas toegestaan om ontvangen gelden af te dragen aan zijn opdrachtgever nadat de out-of-pocket-kosten en zijn eigen verdiensten zijn betaald.

Deze bepaling zal naar verwachting een beperkt effect hebben. De opdrachtgever zal bij veel executiekosten langer moeten wachten voordat zijn vordering wordt voldaan.

Art. 5 – Out-of-pocket-kosten

Het is de gerechtsdeurwaarder niet toegestaan om out-of-pocketkosten geheel of gedeeltelijk voor eigen rekening te nemen.

Volgens de huidige regels mag de deurwaarder de out-of-pocket-kosten, waaronder het griffierecht, niet voorschieten. Met deze bepaling mogen deze kosten ook niet voor eigen rekening worden genomen. Een prima bepaling.

Art. 6 – Overeenkomsten en derden

De gerechtsdeurwaarder sluit geen overeenkomsten die erop gericht zijn dat een derde kan verdienen aan ambtshandelingen of de werkzaamheden die daarmee rechtstreeks samenhangen.

Eveneens een prima bepaling.³³

Deze conceptverordening is een stap in de goede richting. Waarschijnlijk is dit vanuit de mededingingsregels gezien ook het maximaal haalbare waarmee de KBvG kan ingrijpen in de vrije markt. De verordening gaat echter niet ver genoeg om het verstoorde evenwicht te herstellen. Artikel 3 zou eigenlijk de belangrijkste bepaling moeten zijn, maar is in de huidige formulering een wassen neus. Onduidelijk is wat onder 'een redelijke vergoeding' moet worden verstaan. Bovendien slaat het begrip 'redelijke vergoeding' op de hele portefeuille en niet op het individuele dossier. No-cure-no-pay-afspraken blijven gewoon mogelijk wanneer de schuldenaren in de portefeuille gemiddeld genomen voldoende verhaal bieden.

De verordening is met name gericht op het beperken van het bedrijfsrisico voor de gerechtsdeurwaarder en veel minder op het versterken van de onafhankelijke positie van de gerechtsdeurwaarder.

³¹ Kamer voor gerechtsdeurwaarders 29 maart 2019, [ECLI:NL:TGDKG:2019:109](#).

³² Vergelijk Hof Amsterdam 9 september 2014, [ECLI:NL:GHAMS:2014:3735](#).

³³ Deze bepaling moet voorkomen dat een deel van de inkomsten via kickback fee teruggegeven wordt aan de opdrachtgever. Zie hierover: Jan-Hein Strop, "[Invorderen zonder verdoving: het grote verdienmodel achter kleine tandartsfacturen](#)", Follow the money 14 december 2019.

7.7 Commissie-Oskam

Om tot een toekomstbestendig stelsel te komen heeft de minister van Justitie en Veiligheid de Commissie herijking tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders ingesteld om advies uit te brengen over aanpassingen binnen of van het huidige stelsel voor tarifiering van de ambtshandelingen van gerechtsdeurwaarders.

De commissie-Oskam heeft onderzoek door Pro Facto laten doen naar de hoogte van de tarieven en het tariefstelsel.³⁴ De LOSR heeft deelgenomen aan een expertmeeting waarbij de onderzoeksresultaten zijn besproken en heeft twijfels geuit over het onderzoek en aangegeven de nodige zorgen te hebben op het moment dat de tarieven flink verhoogd worden zonder dat het stelsel wordt hervormd. De specificaties met hoge kosten die sociaal raadslieden in de praktijk tegenkomen zullen blijven bestaan en met een tariefverhoging alleen maar extremere vormen aannemen.

De commissie-Oskam concludeert op grond van deze bevindingen dat het onderzoeksrapport als zodanig onvoldoende basis biedt om uitspraken te kunnen doen over de (hoogte van de) kostprijzen van ambtshandelingen. Naar het oordeel van de commissie zijn de uitkomsten van dit deel van het onderzoek niet voldoende betrouwbaar, of logisch.

In het adviesrapport "*Tussen ambt en markt*" heeft de commissie de volgende aanbevelingen geformuleerd:³⁵

1. De tarieven voor ambtshandelingen moeten gemiddeld zo'n 16% worden verhoogd.
2. De voorstellen uit de concept-verordening van de KBvG (zie vorige paragraaf) zijn door de commissie overgenomen.
3. Wanneer een ambtshandeling geen doorgang vindt omdat de vordering wordt voldaan brengt de deurwaarder conform art. 4 Btag 50% van het tarief in rekening. De commissie stelt voor om deze bepaling uit te breiden voor de situatie dat een betalingsregeling wordt getroffen.
4. Wanneer de opdrachtgever een toevoeging voor gefinancierde rechtsbijstand heeft ontvangen worden de kosten voor de ambtshandelingen voor 75% door de overheid vergoed. De commissie stelt voor de kosten volledig te vergoeden.

De commissie-Oskam stelt voor om de tarieven voor ambtshandelingen met ruim 16% te verhogen. De aanbevelingen rond het tariefstelsel zijn echter beperkt, met als gevolg dat no-cure-no-pay-afspraken mogelijk blijven en de markt onevenwichtig blijft.

³⁴ [Kostprijzen tarieven en prijsafspraken voor ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders](#), Pro facta, Groningen, 28 maart 2019.

³⁵ [Tussen ambt en markt](#), Advies van de Commissie herijking tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders, juli 2019.

8. Conclusies en aanbevelingen

In de vorige hoofdstukken hebben we uiteengezet hoe de kosten oplopen en welke factoren hierbij een rol spelen. In dit hoofdstuk trekken we conclusies en formuleren we aanbevelingen.

8.1 Stimuleren van de incassofase

In hoofdstuk vijf hebben we uitgelegd dat volgens de huidige regels slechts één aanmaning hoeft te worden verstuurd om vervolgens incassokosten in rekening te mogen brengen. De debiteur heeft geen recht op een betalingsregeling. De schuldeiser kan in beginsel meteen dagvaarden en een vonnis halen.

We denken dat het goed benutten van de incassofase gestimuleerd en het snel oplopen van kosten voorkomen kan worden door aan het in rekening brengen van kosten het recht op een betalingsregeling te verbinden.

Aanbeveling 1

De 14-dagenbrief omvat tevens een aanbod voor een betalingsregeling. Wanneer de vordering in z'n geheel binnen 14 dagen na ontvangst van de aanmaning is voldaan zijn er geen incassokosten verschuldigd. Na het verstrijken van deze termijn zijn er wel incassokosten verschuldigd. De schuldeiser bekijkt op verzoek van de schuldenaar of er een haalbare regeling kan worden getroffen.

Dagvaarden en executiekosten maken terwijl er sprake is van problematische schulden leidt tot onnodige kosten. Dit is niet alleen nadelig voor de debiteur, maar ook voor de schuldeisers die hun vorderingen minnelijk proberen te incasseren, omdat betalingsregelingen door loonbeslagen worden doorkruist. Bovendien krijgen deze schuldeisers bij een 'pondspondsgewijze' verdeling bij een schuldregeling minder, omdat andere schuldeisers meer kosten hebben gemaakt en hierdoor een hogere vordering indienen.

Hetzelfde effect is aan de orde bij verhogingen en boetes bij vorderingen van de overheid.

Aanbeveling 2

Neem op het moment dat een schuldenaar toegelaten wordt tot de minnelijke schuldregeling of de WSNP alleen de oorspronkelijk vordering of boete mee in de verdeling van de boedel. Mocht de boedel meer bedragen dan wordt het restant naar rato verdeeld over de extra verhogingen en kosten.

8.2 Schrappen btw-opslag

We hebben in paragraaf 7.2 uitgelegd dat de schuldeiser, wanneer hij de invordering uitbesteedt aan een incassobureau of deurwaarder, btw over de kosten verschuldigd is. Wanneer de schuldeiser zelf niet btw-plichtig is kunnen deze extra kosten niet met de eigen btw-afdracht worden verrekend. Vandaar dat dan de incassokosten en de kosten voor ambtshandelingen bij de debiteur met een btw-opslag van 21% worden verhoogd. In veel gevallen is dit echter fictie wanneer de opdrachtgever no-cure-no-pay of vergelijkbare afspraken maakt.

Aanbeveling 3

Schrap de btw-opslag voor incassokosten (art. 3 lid 2 Bik) en de btw-opslag voor de tarieven voor ambtshandelingen (art. 10 Btag).

Bij de verkoop van vorderingen speelt nog een ander eigenaardig fenomeen. Wanneer de schuldeiser btw-plichtig is en hij de vordering verkoopt 'verschuift' de vordering naar een schuldeiser die niet btw-plichtig is. Dit heeft het grote gevolg dat de incassokosten en de kosten voor ambtshandelingen extra met een btw-opslag van 21% worden verhoogd, terwijl de debiteur geen invloed heeft op de keus van de schuldeiser om de vordering al dan niet te verkopen.

Aanbeveling 4

Mocht aanbeveling 3 niet worden overgenomen, zorg er dan voor dat de btw-opslag voor incassokosten en de btw-opslag voor de tarieven voor ambtshandelingen alleen van toepassing is wanneer de oorspronkelijke schuldeiser niet btw-plichtig is.

8.3 Verlaging proceskosten

In paragraaf 6.1 hebben we gezien dat de griffierechten voor natuurlijk personen aanmerkelijk lager zijn dan voor rechtspersonen. Mensen met schulden profiteren hier echter niet van. De eisende partij is immers meestal een rechtspersoon, met als gevolg dat dit opgenomen wordt in de proceskostenveroordeling. Logischer zou zijn om bij de vaststelling van de hoogte van het griffierecht naar de gedagvaarde partij te kijken en bij natuurlijke personen het lagere tarief te hanteren.

Aanbeveling 5

Wanneer een natuurlijk persoon de gedaagde partij is zou het lage tarief voor griffierechten moeten gelden.

8.4 Schuldeiser aan het roer

We hebben in hoofdstuk 7 uitgelegd dat er een relatie is tussen hoog oplopende kosten en het tariefmodel. Wanneer sprake is van no-cure-no-pay of vergelijkbare afspraken zal de opdrachtgever niet of nauwelijks sturen op hoe de deurwaarder de vordering incasseert. De opdrachtgever staat aan de zijlijn.

Doorberekening van vaste tarieven in relatie tot de opdrachtgever kan het evenwicht herstellen. Concreet zou dit betekenen dat de kosten die in rekening zijn gebracht bij de schuldenaar voor rekening van de opdrachtgever komen, wanneer de schuldenaar geen of onvoldoende verhaal biedt. De opdrachtgever zal zich actief met de wijze van invordering gaan bemoeien en daar bij de

keuze van de deurwaarder meer op gaan letten. De gerechtsdeurwaarder zal zich onafhankelijker kunnen opstellen. Kostenspecificaties zoals vermeld in hoofdstuk twee t/m vier zullen niet meer vóórkomen, simpelweg omdat de opdrachtgever die niet wil betalen.

Wanneer de vaste Btag tarieven doorberekend worden aan de opdrachtgever is er geen concurrentie meer mogelijk op prijs. De opdrachtgever zal echter meer effect merken, in de vorm van kosten en baten, van de deurwaarder die hij kiest. Hij zal zich hierdoor actiever bemoeien met de keuze van de deurwaarder en met de wijze van invordering. Het is paradoxaal, maar de invoering van vaste tarieven tussen deurwaarders en opdrachtgevers leidt juist tot een betere marktwerking en meer concurrentie.

Wanneer de opdrachtgever de kosten moet betalen omdat de schuldenaar geen verhaal biedt zal er actiever gestuurd worden op het voorkómen van kosten, op het minnelijk oplossen. In deze veranderde context is te verwachten dat opdrachtgevers hier ook een prijs voor willen betalen. Het huidige tariefmodel heeft tot gevolg dat de gerechtsdeurwaarder alleen betaald krijgt wanneer hij executiehandelingen verricht.

Meer minnelijk oplossen en meer evenwichtig en gericht executeren (alleen wanneer de schuldenaar verhaal biedt) zorgt ervoor dat de schulden minder hoog oplopen. Schulden die oplopen en problematisch worden omdat ze niet meer aflosbaar zijn, zorgen vaak weer voor nieuwe schulden. Er is sprake van een sneeuwbaaleffect.

Volgens de NVVK-jaarcijfers hebben mensen die zich aanmelden voor schuldhulpverlening een gemiddeld schuldenpakket van € 43.300, verdeeld over 14 schuldeisers.³⁶ Even ter vergelijking: een alleenstaande met een inkomen op bijstandsniveau kan gedurende drie jaar zo'n € 2000 aflossen.

Het proces van 'verschuldiging' kan worden beperkt dankzij meer aandacht voor het minnelijk oplossen van schulden en met meer gericht executeren.

Een lager schuldenpakket betekent dat de schulden beter oplosbaar zijn en dat schuldeisers meer van hun vordering terugzien. Bijkomend effect is dat er minder kosten gemoeid zijn met het oplossen van schulden en dat de maatschappelijke kosten beperkter zijn.

Aanbeveling 6

De vaste tarieven geregeld in het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders moeten ook voor de opdrachtgever gaan gelden. Wanneer de schuldenaar geen verhaal biedt vergoedt de opdrachtgever de gemaakte kosten van de deurwaarder.

Deze aanbeveling sluit overigens aan bij hetgeen de KBvG in haar meerjarenbeleidsplan heeft geformuleerd:

"Voor wat betreft ambtelijke werkzaamheden is voorstelbaar dat de onderhandelingsruimte niet langer ongeclausuleerd is toegestaan op de prijs van ambtshandelingen. Het uitgangspunt moet zijn dat de risico's van rechtshandhaving bij de verzoeker en niet bij de tenuitvoerleggingsautoriteit worden neergelegd."³⁷

8.5 Coördinerend deurwaarder

Deurwaarders handelen in opdracht van een individuele schuldeiser. Wanneer sprake is van problematische schulden proberen verschillende schuldeisers, vaak via verschillende deurwaarders, vorderingen te innen, terwijl er onvoldoende is om alle schuldeisers te betalen. Dit is niet effectief en onnodig kostenverhogend.

Zodra sprake is van problematische schulden is een integrale benadering nodig waarbij het algemeen belang, het belang van de gezamenlijke schuldeisers en dat van de schuldenaar voorgaan op het eigen belang. Volgens dit gezamenlijk belang wordt er maximaal afgelost, de 'opbrengst' eerlijk verdeeld, het bestaansminimum gerespecteerd, passende hulp geboden en is er

³⁶ NVVK jaarverslag 2018. Zie <https://jaarverslag.nvvk.eu/2018/index.html>

³⁷ "Ik zal handhaven. Meerjarenbeleidsplan van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders 2016-2020", p. 48.

perspectief op een schuldenvrije toekomst. Dit kan door een coördinerend deurwaarder aan te stellen.³⁸

Aanbeveling 7

Zorg bij problematische schulden voor een coördinerend deurwaarder. Deze deurwaarder is verantwoordelijk voor inning en verdeling ten behoeve van alle schuldeisers. Door coördinatie kunnen de ambtshandelingen effectief en efficiënt ingezet worden. De coördinerend deurwaarder beschikt over voldoende informatie om erop toe te kunnen zien dat er maximaal geïnd wordt. Het betreft een lokale deurwaarder die zo nodig afstemt met de plaatselijke (schuld)hulpverlening.

8.6 Begrenzing executiekosten

In hoofdstuk twee hebben we gezien dat in langlopende dossiers de kosten uiteindelijk hoog op kunnen lopen, ook al wordt er het nodige geïnd. Dit is met name aan de orde bij een beslag op een laag inkomen waarbij maandelijks afwikkelingskosten in rekening worden gebracht. Om niet tot in lengte van jaren door te gaan en eindeloos kosten te maken, is het nodig dat de executiekosten worden gemaximeerd. Zodoende kan voorkomen worden dat de kosten van de invordering niet meer in verhouding staan tot de hoofdsom.

Aanbeveling 8

Bij de debiteur mogen niet meer kosten voor ambtshandelingen in rekening worden gebracht dan de hoogte vordering bedraagt na betekening van het vonnis. Het gaat dan dus om de hoofdvordering verhoogd met de kosten van de incassofase, de kosten van de procedure en de kostenbetekening.

³⁸ Zie hierover mr. A.J. Moerman "[Bescherming van het bestaansminimum. Van eigen belang naar gezamenlijk belang.](#)" in Compendium beslag- en executierecht, SDU Den Haag, oktober 2018 (redactie mr. S.J.W van der Putten en mr. M.R. van Zanten).

Bijlage: verslag expertmeeting onderzoek invordering schulden, 29 november 2019

Dit verslag is een beperkte weergave van wat besproken en ingebracht is tijdens de expertmeeting. Tijdens de bijeenkomst zijn verschillende standpunten, kanttekeningen en bezwaren naar voren gekomen. Het is ons niet goed gelukt om de uiteenlopende standpunten op een goede manier in een verslag te verwerken. Daarom hebben we besloten om het verslag te beperken tot wat we hebben meegenomen bij de afronding van ons rapport. De meeting gaf aanleiding om nog een keer kritisch naar het rapport te kijken en concept aan te passen.

Aanwezig: Arjan Boiten (KBVG), Connie Maathuis (NVI), Maarten Verheij (deurwaarderbelangen.nu), Arjan Stigter (NVI), Maarten Bockting, André Moerman, Bart Houkes, Saskia van Muiswinkel (LOSR).

De LOSR toont in deze bijeenkomst enkele voorbeelden waarin de (executiekosten) ten opzichte van de hoofdsom enorm zijn gestegen. Deze voorbeelden ontving de LOSR naar aanleiding van de oproep aan sociaal raadslieden, bewindvoerders en schuldhulpverleners om voorbeelden van hoge kosten bij invordering in te sturen. De voorbeelden zijn allemaal geanonimiseerd (zowel schuldenaar, schuldeiser, incassobureau en deurwaarder).

De LOSR heeft rond het thema kosten van invordering een aantal aanbevelingen geformuleerd. Deze zijn tijdens de bijeenkomst voorgelegd en besproken. Aanbevelingen drie en vier over de btw-opslag zijn niet ingebracht omdat deze pas ná de expertmeeting tot stand zijn gekomen.

Over de verschillende aanbevelingen wordt verschillend gedacht. Naar aanleiding van de ingebrachte reacties van de deelnemers hebben we het volgende meegenomen bij het afronden van het rapport over kosten van invordering en executie.

De voorbeeldspecificaties wekken de indruk dat de deurwaarder onnodig kosten heeft gemaakt, terwijl het maar de vraag is of dat werkelijk het geval is. Bij nadere bestudering van het dossier kan het zo zijn dat er weloverwogen beslissingen zijn genomen om executie voort te zetten. Zo kan na beëindiging van een tijdelijke arbeidsovereenkomst bij een nieuwe werkgever loonbeslag worden gelegd.

Deze kritische kanttekeningen hebben er voor het rapport toe geleid dat we bij de voorbeeldspecificaties een expliciet onderscheid hebben gemaakt tussen:

- hoge kosten in langlopende dossiers
- hoge kosten in verhouding tot hoofdsom
- hoge kosten vanwege onnodige beslagen

Deelnemers aan de bijeenkomst hebben aangegeven dat het gevaar bestaat dat de lezer van het rapport te snel conclusies trekt. Mensen lezen de uitleg niet en er worden enkel 'koppen gesneld'. Om de kans hierop te verkleinen hebben we op verschillende plekken in het rapport de context weergegeven waarin het rapport moet worden gezien.